

Lovvedtak 57

(2016–2017)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 192 L (2016–2017), jf. Prop. 158 L (2015–2016)

I Stortingets møte 23. februar 2017 ble det gjort slikt

vedtak til lov

om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven)

§ 1 *Formål*

Loven skal bidra til at forskning i offentlig og privat regi skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer.

§ 2 *Virkeområde*

Loven gjelder forskere og forskning i Norge. På Svalbard og Jan Mayen gjelder loven dersom forskningen drives av forskere ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

Granskingsutvalget kan videre uttale seg om forskning i utlandet dersom forskningen drives av forsker ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

§ 3 *Uavhengighet*

Komiteer og utvalg oppnevnt med hjemmel i denne loven skal være faglig uavhengige.

§ 4 *Forskeres aktsomhetsplikt*

Forskere skal opptre med aktsomhet for å sikre at all forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Dette gjelder også under forberedelser til forskning, rapportering av forskning og andre forskningsrelaterte aktiviteter.

§ 5 *Krav til forskningsinstitusjoner*

Forskningsinstitusjoner er offentlige eller private institusjoner som har forskning som en av sine hovedoppgaver.

Forskningsinstitusjoner skal sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Institusjonen har ansvaret for:

- nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer og
- at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer.

§ 6 *Behandling av uredelighetssaker ved forskningsinstitusjoner*

Forskningsinstitusjoner har ansvar for å behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Forvaltningsloven kapittel IV og V gjelder for disse sakene.

Forskningsinstitusjoner skal ha et redelighetsutvalg. Utvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus. Utvalget skal ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.

Forskningsinstitusjoner skal fastsette retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Retningslinjene skal også angi når det som ledd i behandlingen av slike saker skal innhentes en uttalelse fra redelighetsutvalget.

Forskningsinstitusjoner skal rapportere saker om mulige alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer til Granskingsutvalget.

Uttalelser som konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, kan påklages av forskeren til Granskingsutvalget, jf. § 7 annet ledd.

Forvaltningsloven kapittel VI gjelder med de begrensninger som følger av denne loven.

§ 7 *Granskingsutvalget*

Departementet oppnevner et nasjonalt utvalg for granskning av uredelighet i forskning. Granskingsutvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning og forskningsetikk. Lederen skal ha juridisk embetsek-samen eller mastergrad i rettsvitenskap.

Granskingsutvalget er klageinstans for uttalelser hvor det konkluderes med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig. Utvalget kan også behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer på eget initiativ. Forvaltningsloven kapittel IV og V gjelder for disse sakene. Granskingsutvalgets uttalelser er endelige og kan ikke påklages videre.

Granskingsutvalget skal veilede forskningsinsti-tusjoner om behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer.

§ 8 *Uttalelser i uredelighetssaker*

I uttalelser fra forskningsinstitusjoner etter § 5, re-delighetsutvalg etter § 6 annet ledd og Granskingsut-valget etter § 7 i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer skal det alltid tas stilling til:

- a) om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke,
- b) om det foreligger systemfeil ved institusjonen og
- c) om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Med vitenskapelig uredelighet menes for-falskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning.

§ 9 *Nasjonale forskningsetiske komiteer*

Departementet oppnevner nasjonale forsknings-etiske komiteer som til sammen dekker alle fagområ-der, og bestemmer hver komité's ansvarsområde. Medlemmene oppnevnes av departementet etter for-slag fra relevante organer. Hver komité skal ha kom-petanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus, og skal ha minst én lekrepresentant.

Komiteene skal være rådgivende organer innen forskningsetikk.

§ 10 *Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk*

Departementet oppnevner regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk. Hver komité skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipli-ner, etikk og jus, og skal ha minst én lekrepresentant.

Komiteenes ansvarsområder følger av helse-forskningsloven og annen lovgivning som legger oppgaver til komiteene.

Den nasjonale forskningsetiske komité for medi-sin og helsefag er klageinstans for komiteenes ved-tak, også for vedtak etter offentliglova. Den nasjona-le komiteens avgjørelse er endelig og kan ikke påkla-ges videre.

§ 11 *Unntak fra offentlighet*

Offentliglova § 24 annet ledd gjelder for saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske nor-mer etter denne loven.

§ 12 *Forskrifter*

Departementet kan gi forskrift med nærmere reg-ler om oppnevning av og saksbehandling i komiteer og utvalg etter loven.

§ 13 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft på det tidspunktet Kongen be-stemmer.

Fra samme tid oppheves lov 30. juni 2006 nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning.

§ 14 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høy-skoler skal § 4-13 første ledd lyde:

(1) Institusjonen kan vedta tvungen avslutning av doktorgradsutdanning ved vitenskapelig uredelighet etter forskningsetikkloven § 8 *annet ledd*. Departe-mentet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, jf. § 5-1 syvende ledd, er klageinstans for vedtak om tvungen avslutning etter dette ledd.

2. I lov 20. juni 2008 nr. 44 om medisinsk og helse-faglig forskning gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd skal lyde:

Forskningsprosjektet må være forhåndsgodkjent av den regionale komiteen for medisinsk og helse-faglig forskningsetikk, jf. *forskningsetikkloven § 10 første ledd*.

§ 10 tredje ledd skal lyde:

Vedtak vedrørende forhåndsgodkjenning kan på-klages til Den nasjonale forskningsetiske komité for medisinsk og helsefag, jf. *forskningsetikkloven § 10 tredje ledd*.

Olemic Thommessen

president

